

Eindverklaring Aminigboko-gemeenschap vs. The Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited en Hoofdkantoor Shell

Datum: 10 februari 2023

Melding bij het Nederlands Nationaal Contactpunt door de Aminigboko-gemeenschap, Nigeria van een vermeende schending van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen door The Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited, Nigeria en Hoofdkantoor Shell, gevestigd in Nederland op het ogenblik van de melding.

Zoals vermeld in de Procedurele Aanwijzingen bij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, maakt het NCP na afsluiting van een specifiek geval en na overleg met de betrokken partijen de resultaten van de procedures openbaar.

Omdat een van de partijen niet bereid was om deel te nemen aan procedures doet het NCP de volgende eindverklaring uitgaan. In deze verklaring worden de aan de orde gestelde kwesties beschreven, de redenen waarom deze kwesties nader onderzoek rechtvaardigen en de procedures die het NCP in gang heeft gezet om de partijen te helpen. Deze verklaring bevat tevens de conclusies van het nader onderzoek en aanbevelingen die het NCP aan de onderneming heeft gedaan wat betreft de uitvoering van de Richtlijnen en schetst de redenen waarom er geen dialoog gefaciliteerd is door het NCP die zou leiden tot een overeenkomst tussen de partijen.

Aangezien deze specifieke gevallen geen rechtszaken betreffen en NCP's geen gerechtelijke instanties zijn, kunnen NCP's niet rechtstreeks schadevergoeding toewijzen of de partijen dwingen deel te nemen aan een verzoenings- of bemiddelingsprocedure.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	2
2. Kernpunten van de melding, relevante bepalingen en reactie van de onderneming	4
3. Initiële Beoordeling door het NCP	7
4. De procedure van het NCP	7
5. Reacties van Partijen op het aanbod van goede diensten	9
6. Onderzoek en conclusies	9
7. Aanbevelingen	15
8. Follow-up.....	16
Bijlage.....	18

1. Samenvatting

Op 16 mei 2019 dienden de vertegenwoordigers van de Aminigboko-gemeenschap, Nigeria, een melding in bij het Nederlands Nationaal Contactpunt (hierna: NCP) over een specifiek geval betreffende een vermeende schending van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (hierna: de Richtlijnen) door The Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited, Nigeria en Hoofdkantoor Shell, gevestigd in Nederland op het ogenblik van de melding (hierna respectievelijk: 'SPDC' en 'Shell HQ'; tezamen aangeduid als 'de onderneming').

De melding betreft de vermeende niet-nakoming van: de Begrippen en uitgangspunten (hoofdstuk I, paragraaf 4), Algemene beginselen (Hoofdstuk II, paragrafen A.1, A.2, A.3, A.6, A.7, A.10, A.11, A.12, A.14, A.15), Informatieverstrekking (Hoofdstuk III, paragrafen 1, 2, 4), Mensenrechten (Hoofdstuk IV, paragrafen 1,3, 4), Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen (Hoofdstuk V, paragrafen 1e, 5), Milieu (Hoofdstuk VI, paragrafen 2a.b, 3, 5, 6), Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken, en afpersing (Hoofdstuk VII, paragrafen 1, 5) en Consumentenbelangen (Hoofdstuk VIII, paragraaf 7).

Het Nederlands NCP concludeerde dat nader onderzoek van deze melding gerechtvaardigd was op basis van de volgende overwegingen:

- het Nederlands NCP is de juiste entiteit om de melding inzake de vermeende schending door de betrokken onderneming te behandelen;
- de melders hebben een legitiem belang ten aanzien van de kwesties die in de melding aan de orde komen;
- SPDC en Shell HQ zijn multinationale ondernemingen in de zin van de Richtlijnen;
- de kwesties die door de melders aan de orde worden gesteld zijn materieel en op het eerste gezicht voldoende gemotiveerd;
- er is een verband tussen de activiteiten van de onderneming en de kwesties die in het specifieke geval aan de orde worden gesteld;
- de behandeling van dit specifieke geval kan bijdragen aan de doelstellingen en effectiviteit van de Richtlijnen.

Het besluit dat nader onderzoek van de melding gerechtvaardigd was, was gebaseerd op een initiële beoordeling van de ingediende informatie en vormde geen conclusie inzake de vraag of SPDC en Shell HQ zich aan de Richtlijnen hebben gehouden noch inzake de juistheid van de beweringen van de melders. Op 3 juni 2021 heeft het Nederlands NCP de Initiële Beoordeling op de website gepubliceerd.

Naar aanleiding van de conclusie dat de melding verder onderzoek rechtvaardigde bood het NCP op 2 maart 2021 aan de partijen zijn goede diensten aan om de door de melders aan de orde gestelde kwesties te behandelen en door middel van dialoog een oplossing te bereiken, in overeenstemming met de Procedure 'indienen van specifieke gevallen' bij het Nederlandse NCP. De goede diensten werden door de melders op 15 maart 2021 aanvaard. De onderneming heeft op 26 maart 2021 aan het NCP medegedeeld dat zij de goede diensten niet zou aanvaarden.

Vervolgens heeft het NCP een nader onderzoek uitgevoerd om te beoordelen of de onderneming zich aan de OESO-Richtlijnen heeft gehouden om de redenen die in de melding vermeld zijn. Het nader onderzoek heeft geleid tot deze eindverklaring. Het NCP maakt de volgende evaluatie met betrekking tot de kwesties die in dit specifieke geval aan de orde zijn gesteld:

Op basis van de door de melder verstrekte gedetailleerde informatie en het gebrek aan betekenisvolle reactie door de onderneming op door het NCP in de onderzoeksfase gestelde

vragen, komt het NCP tot de evaluatie dat de onderneming niet heeft kunnen aantonen dat zij in lijn met de Richtlijnen heeft gehandeld en het NCP was daarom niet in staat vast te stellen dat de onderneming zich heeft gehouden aan de hoofdstukken Algemene beginselen (paragrafen 1, 3 en 7), Informatieverstrekking (paragrafen 1, 2 en 4), Mensenrechten (paragrafen 1-3), Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen (paragraaf 5), Milieu (paragrafen 2a, 2b, 3 en 5).

Het NCP maakt de volgende evaluatie met betrekking tot medewerking in de NCP-procedure en gerelateerde verantwoordelijkheden:

Hoewel de onderneming gedurende de procedure een zekere coöperatieve houding aannam door enige basisinformatie te verstrekken, is het NCP van oordeel dat de onderneming, gezien i) het gebrek aan informatie over de mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de SPDC JV, ii) het feit dat zij de goede diensten niet heeft aanvaard en iii) het ontbreken van een betekenisvolle reactie op de door het NCP in de onderzoeksfase gestelde vragen, niet heeft gehandeld zoals van haar verwacht kon worden in het kader van stap zes van het due diligence-proces, zoals beschreven in de Due Diligence Handreiking voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, te weten: "Zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee wanneer dit van toepassing is", op basis van hoofdstuk II Algemene beginselen, paragrafen A.10 en A.12 van de Richtlijnen. Het gebrek aan medewerking in de NCP-procedures door de onderneming betekent derhalve dat zij niet heeft gehandeld zoals van haar kon worden verwacht op grond van punt 21 van de toelichting op de Procedurele aanwijzingen.

Het NCP doet de volgende aanbevelingen aan de onderneming:

Met betrekking tot de kwesties die in het specifieke geval aan de orde zijn gesteld:

- a) haar gedrag in overeenstemming te brengen met de Richtlijnen zoals uitgelegd in het deel "Onderzoeken en conclusies" betreffende alle kwesties die in het specifieke geval aan de orde zijn gesteld en waarbij de huidige praktijken nog niet volledig in overeenstemming zijn.

Met betrekking tot de resultaten die gerelateerd zijn aan dit specifieke geval:

- b) welwillend en meer betekenisvol samen te werken met alle legitieme herstelmechanismen, met inbegrip van niet-gerechtigde, door de staat opgezette mechanismen zoals de NCP-procedure, teneinde de kwesties die door de getroffen stakeholders en rechthebbenden aan de orde zijn gesteld, aan te pakken en op te lossen. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 6.2);
- c) in de ruimst mogelijke mate haar invloed op de SPDC JV-partners uit te oefenen, zodat zij meewerken aan herstelmechanismen die getroffen stakeholders en rechthebbenden kunnen inschakelen om klachten in te dienen en voor te leggen aan de onderneming. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 6.2)
- d) Ingeval de invloed van de ondernemingen in de ruimst mogelijke mate is uitgeoefend zonder dat de verwachte gedragswijziging van de SPDC JV heeft plaatsgevonden, beveelt het NCP de onderneming aan na te gaan hoe meer invloed bij de SPDC JV-partners kan worden verworven, bijvoorbeeld via het senior management en via commerciële prikkels. Werk bovendien waar mogelijk samen met andere actoren om collectieve invloed op te bouwen en aan te wenden, bijvoorbeeld via samenwerking op brancheniveau (Due Diligence Handreiking, onderdeel 3.2.d)
- e) In het geval van mislukte pogingen om invloed uit te oefenen op haar zakenpartners, beveelt het NCP aan zich terug te trekken uit de SPDC JV om de mogelijke bijdrage van de onderneming aan de reële of potentiële negatieve gevolgen te beëindigen of te voorkomen, en daarbij rekening te houden met de aanbevelingen van de richtlijnen inzake verantwoorde terugtrekking. Indien de onderneming besluit een zakelijke relatie voort te zetten, moet zij

bereid zijn verantwoording af te leggen over haar inspanningen tot beperking van de risico's en zich bewust zijn van de gevaren voor haar reputatie en de financiële of juridische risico's. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 3.2.h, 3.2.i)

Op basis van de algemene context van de olie-industrie, de regionale context waarin de onderneming actief is en de gemeenschappelijke risico's die in het algemeen in de toeleveringsketen zijn vastgesteld, beveelt het NCP de onderneming aan:

- f) Om directer en meer betekenisvol de dialoog aan te gaan met haar belanghebbenden, met inbegrip van de plaatselijke gemeenschappen die rechtstreeks de gevolgen ondervinden van de activiteiten van de onderneming, teneinde een relatie van wederzijds vertrouwen te bevorderen. Deze belanghebbenden moeten in het kader van de projectplanning worden geïnformeerd en geraadpleegd en hun toestemming verlenen voordat besluiten worden genomen over projecten of andere activiteiten die aanzienlijke gevolgen voor hen kunnen hebben. (Hoofdstuk II, paragrafen 3,7 en toelichting 14). Het betrekken van belanghebbenden is een essentieel onderdeel van het due diligenceproces en omvat interactieve processen voor het betrekken van relevante belanghebbenden via, bijvoorbeeld, bijeenkomsten, hoorzittingen of klankbordprocedures.

Met de publicatie van de Eindverklaring is de NCP-procedure afgesloten. De follow-up bestaat uit een evaluatie van de aanbevelingen en vindt plaats een jaar na publicatie van de eindverklaring.

2. Kernpunten van de melding, relevante bepalingen en reactie van de onderneming

De partijen

De melding is ingediend door de Uwema (belangrijkste traditionele leider) van de Aminigboko-gemeenschap, de Raad van Hoofden en Oudsten, en het Comité Gemeenschapsontwikkeling in Aminigboko, de Emughan Clan in Local Government Area Abua-Odual in de deelstaat Rivers, in Nigeria. De gemeenschap bestaat uit vier families, elke geleid door een hoofd.

SPDC is een olie- en gasmaatschappij die in Nigeria is gevestigd en een volledige dochteronderneming van Royal Dutch Shell plc. SPDC is exploitant van de SPDC JV en heeft een belang van 30% in de joint venture. Hoofdkantoor Shell, de andere onderneming die in de melding wordt genoemd, was gevestigd in Nederland op het ogenblik van de melding en de publicatie van de Initiële Beoordeling. Shell HQ is op 31 december 2021 naar het VK verhuisd. Met het Britse NCP is besloten dat, omdat op het ogenblik van de Initiële Beoordeling Shell HQ nog in Nederland gevestigd was, het Nederlandse NCP de melding verder zou behandelen.

Kern van de melding

Op 16 mei 2019 deed de Aminigboko-gemeenschap, Nigeria, een melding van een specifiek geval bij het Nederlands Nationaal Contactpunt met betrekking tot een vermeende schending van de Richtlijnen door SPDC en Shell HQ.

Volgens de melder heeft Shell de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen geschonden bij zijn operaties in het Enwhe Field Development Project – Gbaran Phase 3 van OML 22. Dit project wordt uitgevoerd in het gebied van de Aminigboko-gemeenschap, Emughan Clan, in Local Government Area Abua-Odual in de deelstaat Rivers, in Nigeria. Het project zou nadelige effecten hebben gehad voor de vreedzame co-existentie, culturele en traditionele stelsels,

mensenrechten, bestaande gemeenschapsstructuur en fundamentele arbeidsrechten van de gemeenschappen die door de melder worden vertegenwoordigd.

De melder stelt dat SPDC zich in 28 gevallen niet heeft gehouden aan hoofdstukken I tot en met VIII van de Richtlijnen. Samengevat omvatten de vermeende schendingen het volgende:

- Niet implementeren van de Freedom to Operate (FTO)-overeenkomst en van het Shell Global Memorandum of Understanding (GMOU). (Hoofdstuk I, paragraaf 4, II, paragrafen A.14 en A.15)
- Weigeren van de goedkeuring van een door de gemeenschap aangedragen Community Liaison Officer (CLO) voor het project; in plaats daarvan heeft SPDC zelf vertegenwoordigers aangewezen die de Aminigboko-gemeenschap moest accepteren. (Hoofdstuk II paragrafen A.1, A.2, A.6, A.7, A.10, A.11, A.14, A.15)
- Weigeren de vertegenwoordiger van de overheid van de deelstaat Rivers goed te keuren; tegelijkertijd parallelle leiderschapsstructuren opzetten.
- Weigeren het eindrapport van de milieueffectrapportage openbaar te maken, dat onder andere informatie bevat over de risicobeheersingsplannen van het project (Hoofdstuk III, paragrafen 1, 2, 4, Hoofdstuk VI, paragrafen 3, 5 en 6)
- Binnendringen door SPDC van het land van de Akiro-familie (Enwhe West) en de Ogbolo-familie (Enwhe East) in de Aminigboko-gemeenschap onder militaire bescherming, zonder overleg en/of toestemming (Hoofdstuk II, paragrafen A.14 en A.15, Hoofdstuk IV, paragraaf 1, 3, 4)
- Weigeren na de rampzalige olieverontreiniging in 2010 van maatschappelijke/duurzame interventie in de vorm van het verstrekken van aangevoerd drinkwater & heropening van het Aminigboko Cottage Hospital, dat door SPDC in de Aminigboko-gemeenschap is gebouwd en sinds 2013 gesloten is. (Hoofdstuk II, paragrafen A.1, A.3, A.6, A.7, A.12, Hoofdstuk V, paragraaf 1e, 5, Hoofdstuk VI, paragraaf 2a.b, 3, Hoofdstuk III paragraaf 1)
- Faciliteren door SPDC van het tekenen van de Freedom To Operate (FTO)-vergunning door onbekenden, zonder toestemming van de Aminigboko-gemeenschap, waarbij zware bewaking werd ingezet om aannemers van SPDC onbelemmerde toegang te geven tot het land om onderzoek te doen, wegen aan te leggen en de site gereed te maken voor exploitatie. (Hoofdstuk II, paragraaf A.14, A.15, Hoofdstuk IV paragrafen 1, 3, 4 en Hoofdstuk VIII, paragraaf 7)
- Weigeren van SPDC Community Relations om vertegenwoordigers van de gemeenschap te ontvangen om te spreken over de betrokkenheid en situatie binnen de gemeenschap en nalaten in te gaan op de veelheid aan klachten over het project. (Hoofdstuk II, paragrafen A.2, A.7, A.14, Hoofdstuk IV, paragrafen 1, 4)

De melders verzochten het NCP om “een dialoog te faciliteren en de door SPDC veroorzaakte aanhoudende crisissituatie te helpen oplossen.”

Relevante bepalingen

De relevante bepalingen van de richtlijnen waarnaar de melders in het specifieke geval verwijzen en die volgens de melders niet zijn nageleefd door SPDC en Shell HQ staan in de Bijlage.

Samenvatting van de reactie van de onderneming

De reactie van de onderneming op de kwesties in de melding luidt als volgt:

Volgens de onderneming: *“hebben de kwesties die in de melding aan de orde worden gesteld uitsluitend betrekking op of houden verband met onenigheid tussen facties in de families van de Aminigboko-gemeenschap; deze worden momenteel door de regering van de deelstaat aangepakt of zijn bij de Nigeriaanse rechter in behandeling. [...] heeft er één betrekking op het hoofd van de Akiro-familie [...] en is het belangrijk te vermelden dat noch de Uwema (belangrijkste traditionele leider) noch Promise Igoma (een van de hoofden van de Aminigboko-families) erkende traditionele leiders van de Aminigboko-gemeenschap zijn volgens de lijst van erkende traditionele leiders afgegeven door de regering van de deelstaat Rivers. Ook vermeldenswaardig is dat er een gerechtelijke uitspraak ligt waarin deze Promise Igoma verboden wordt zich voor te doen als het hoofd van de Akiro-familie en waarin ons verboden wordt zaken met hem te doen als vertegenwoordiger van de Akiro-familie.*”

Wat betreft de beschuldigingen over de FTO-vergunning zegt de onderneming het volgende: *“De FTO-vergunning waarnaar wordt verwezen is feitelijk de Community Trust Support (CTS)-overeenkomst, ondertekend door vertegenwoordigers van de gemeenschap, de aannemer van SPDC JV en SPDC JV. SPDC JV heeft zich gehouden aan de ordentelijke gang van zaken door de relevante en geaccrediteerde vertegenwoordigers van de gemeenschap te betrekken en heeft de relevante ondersteunende documentatie verkregen om de activiteiten van SPDC JV in de gemeenschap voort te zetten. Sommige CTS-overeenkomsten zijn zelfs door de heer Promise Igoma ondertekend.”*

Wat betreft het vermeende binnendringen van het land onder militaire bescherming zonder voorafgaand(e) overleg/toestemming van de landeigenaren meldt de onderneming het volgende: *“Dit is een valse bewering. Het is belangrijk op te merken dat er ontmoetingen zijn geweest met de relevante belanghebbenden en geaccrediteerde vertegenwoordigers van de gemeenschap en dat er van alle relevante partijen toestemming voor toegang tot het land is verkregen, in aanvulling op de betalingen voor de oppervlakterechten.”*

Wat betreft de herstelmaatregelen voor de vermeende olie lekkage in 2010, antwoordt de onderneming: *“Volgens onze gegevens was er geen olieverontreiniging in de Aminigboko community in 2010 zoals wordt beweerd. Echter, het is belangrijk op te merken dat SPDC JV zijn wettelijke verplichtingen om olie lekkages bij door SPDC JV geëxploiteerde faciliteiten op te ruimen en herstelmaatregelen te treffen uiterst serieus neemt (ongeacht de oorzaak van de lekkage). Hierbij wordt samengewerkt met alle relevante belanghebbenden, waaronder de regelgevende instanties en de gemeenschap.”*

Daarnaast wijzen wij erop dat SPDC JV een mechanisme voor terugkoppeling uit de gemeenschap heeft ingesteld (CFM) waarmee klachten/voorvallen in de lokale gemeenschappen waar we een regelmatige dialoog mee hebben, waaronder de Aminigboko, worden geëvalueerd en opgelost”.

Wat betreft de mogelijke deelname aan een bemiddelingsproces van het NCP, meldt de onderneming dat het geen mandaat heeft om daaraan deel te nemen omdat de onderneming namens een joint venture optreedt: *“...het project Enwhe Field Development is een project binnen de operaties van de Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited (SPDC) joint venture (JV). De SPDC Joint Venture omvat de federale regering van Nigeria via de Nigerian National Petroleum Corporation 55%; SPDC 30%, Total E&P Nigeria Limited 10%; en Nigeria Agip Oil Company Limited 5%. SPDC heeft als exploitant van de SPDC JV geen toestemming van de NNPC en andere JV-partners, in lijn met de Joint Operating Agreement, om deel te nemen aan een bemiddelingsproces, met name*

wat betreft de kwesties die in de genoemde brief van de gemeenschap aan de orde komen of elke andere kwestie die zijn gezamenlijke operaties betreft.”

De onderneming sluit af met: *“Bovendien hebben de kwesties die in de melding naar voren komen zoals gezegd uitsluitend betrekking op onenigheden tussen verschillende facties binnen de Aminigboko-gemeenschap en deze worden momenteel aangepakt door diverse overheidsinstellingen, waaronder rechtbanken in Nigeria.”*

3. Initiële Beoordeling door het NCP

Het NCP concludeerde dat nader onderzoek van deze melding gerechtvaardigd was. De volledige tekst van de Initiële Beoordeling met daarin de redenen waarom het NCP heeft besloten dat nader onderzoek gerechtvaardigd was staat op de website van het NCP.

Het Nederlands NCP bood vervolgens zijn goede diensten aan de partijen aan. Het NCP heeft beide partijen gevraagd of zij bereid zijn deel te nemen aan bemiddeling met als doel overeenstemming te bereiken over de wijze hoe de gemelde kwesties met succes kunnen worden aangepakt.

4. De procedure van het NCP

Hieronder volgt een chronologisch overzicht van wat het NCP heeft gedaan sinds het de melding heeft ontvangen.

Datum	Actie die heeft plaatsgevonden
	Ontvangst en Initiële Beoordeling
16 mei 2019	Ontvangst van het specifieke geval
27 mei 2019	Indienen van de melding met inbegrip van de melding verstuurd aan de onderneming
28 mei 2019	Bevestiging van ontvangst verzonden aan melders
1 oktober 2019	Telefoongesprek tussen NCP en melder
9 oktober 2019	Ontvangst van aanvullende documenten verstuurd door melder
8 november 2019	Ontvangst van schriftelijke reactie van onderneming
20 februari 2020	Ontvangst van aanvullende documenten verstuurd door melder
11 maart 2020	Algemene kennismakingsvergadering tussen NCP en vertegenwoordigers van Shell International BV
8 mei 2020	Vragen ter verduidelijking van ontvangen documentatie verstuurd naar melder
15 mei 2020	Ontvangst van reactie van melder op vragen ter verduidelijking
28 mei 2020	Videogesprek tussen NCP, SPDC en Shell HQ
2 juni 2020	Follow-upvragen verstuurd naar onderneming

8 juli 2020	Ontvangst van reactie op follow-upvragen van onderneming
13 augustus 2020	Tweede reeks follow-upvragen verstuurd naar onderneming
29 september 2020	Ontvangst van reactie op tweede reeks follow-upvragen van onderneming
6 oktober 2020	Vragen over door de onderneming verstrekte informatie verstuurd naar melder
26 oktober 2020	Ontvangst van reactie van melder op vragen over door de onderneming verstrekte informatie
25 november 2020	Ontvangst van aanvullende documenten verstuurd door melder
21 december 2020	Ontvangst van aanvullende documenten verstuurd door melder
18 januari 2021	Videogesprek tussen NCP en deskundige organisatie over gemeenschappen in Nigeria
2 maart 2021	Ontwerp van initiële beoordeling gedeeld met partijen voor opmerkingen en aanbieden van goede diensten
15 maart 2021	Ontvangst van reactie op ontwerp van initiële beoordeling en aanvaarding van goede diensten door melder
26 maart 2021	Ontvangst van reactie op ontwerp van initiële beoordeling en afwijzing van goede diensten door onderneming
2 april 2021	Tweede ontwerp van initiële beoordeling verstuurd naar partijen voor feitelijke correcties
9 april 2021	Ontvangst van reactie op tweede ontwerp van initiële beoordeling van melder
12 april 2021	Ontvangst van reactie op tweede ontwerp van initiële beoordeling van onderneming
3 juni 2021	Publicatie van Initiële Beoordeling op NCP-website
	Nader onderzoek
14 december 2021	Vragen verstuurd naar onderneming
4 februari 2022	Reactie ontvangen van onderneming
30 mei 2022	Vragen verstuurd naar melder
31 mei 2022	Ontvangst van reactie van melder
13 december 2022	Ontwerp Eindverklaring gedeeld met partijen voor commentaar
6 januari 2023	Ontvangst van reactie op ontwerp van eindverklaring van melder
20 januari 2023	Ontvangst van reactie op ontwerp van eindverklaring van onderneming
6 februari 2023	Definitieve versie verstuurd naar partijen
10 februari 2023	Publicatie van eindverklaring op de NCP-website en afsluiting van het specifieke geval

In aanvulling op het bovenstaande heeft het NCP gedurende het proces ook diverse malen met beide partijen gecorrespondeerd om updates over de procedure en verklaringen voor vertragingen te geven.

Het NCP heeft de indicatieve tijdschema's niet kunnen naleven als gevolg van de hoge werklast die voornamelijk het gevolg is van het toenemende aantal nieuwe meldingen en de complexiteit van sommige specifieke gevallen.

5. Reacties van Partijen op het aanbod van goede diensten

Naar aanleiding van de conclusie dat de melding verder onderzoek rechtvaardigde bood het NCP aan de partijen zijn goede diensten aan. Het NCP heeft beide partijen gevraagd of zij bereid zijn deel te nemen aan bemiddeling, gefaciliteerd door het NCP, met als doel overeenstemming te bereiken over de wijze hoe de gemelde kwesties met succes kunnen worden aangepakt. De melders hebben het aanbod van de goede diensten van het NCP aanvaard, de onderneming niet. De onderneming heeft het aanbod afgewezen omdat *"...SPDC als exploitant van de SPDC JV geen toestemming [heeft] van de NNPC en andere JV-partners, in lijn met de Joint Operating Agreement, om deel te nemen aan een bemiddelingsproces, met name wat betreft de kwesties die in de genoemde brief van de gemeenschap aan de orde komen of elke andere kwestie die zijn gezamenlijke operaties betreft."*

Aangezien de goede diensten van het NCP alleen door de melders werden aanvaard, begon het NCP, overeenkomstig zijn procedure, met het onderzoek van de aan de orde gestelde kwesties ter opstelling van een eindverklaring.

6. Onderzoek en conclusies

Met het oog op het onderzoek heeft het NCP de door de partijen verstrekte informatie bestudeerd en aanvullende informatie verzameld op twee niveaus: 1) op algemeen niveau, om inzicht te krijgen in wat de risico's de olie- en gassector zijn wanneer zij in de upstream-waardeketen actief zijn, omgaan met belanghebbenden zoals gemeenschappen, alsmede de context van het uitvoeren van activiteiten in Nigeria, en 2) op het niveau van het specifieke geval, d.w.z. met betrekking tot kwesties die in de melding aan bod komen. Het NCP heeft ook onderzocht of de medewerking van de onderneming met de NCP-procedure in lijn was met de verwachtingen in de Richtlijnen.

Overwegingen met betrekking tot de algemene context van de olie- en gassector

De belangrijkste risico's van de olie- en gassector houden verband met de winning van olie en gas, het upstreamgedeelte van de toeleveringsketen. Deze risico's zijn waterschaarste, uitstoot van broeikasgassen, landgebruik in kwetsbare gebieden, uitputting van natuurlijke hulpbronnen en het feit dat gemeenschappen een schoon, veilig en gezond milieu wordt onthouden. De sector blijkt ook relatief vatbaar te zijn voor omkoping omdat er vaak in opkomende markten wordt gewerkt en er met overheidsambtenaren wordt omgegaan. In andere delen van de toeleveringsketen vormen arbeidsrechten een risico. Uit het NCP-onderzoek naar de olie en gassector blijkt dat de meest voorkomende risico's betrekking hebben op de hoofdstukken Mensenrechten, Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen, Milieu en Omkoping van de Richtlijnen.

Oliemaatschappijen zijn vaak actief in afgelegen gebieden, in natuurlijke habitats en waar inheemse volkeren in harmonie met de natuur leven. Inheemse volkeren worden beschouwd als kwetsbare groepen en genieten volgens verscheidene internationale normen een beschermde status. De Richtlijnen verwijzen ook specifiek naar de noodzaak van de bescherming van rechten.

Veel ondernemingen die actief zijn in de olie- en gassector zijn ook aanwezig in landen met een gebrekkig functionerende overheid en/of in landen met conflictsituaties waar het toezicht op de

mensenrechten onder druk staat of zelfs ontbreekt. Sommige landen hebben geen sterke rechtsstaat, staan hoog genoteerd op de corruptie-index en beschikken niet over de nodige regelgeving om ervoor te zorgen dat de oliemaatschappijen in een doeltreffend regelgevingskader opereren waarin mens en milieu naar behoren worden beschermd. Hierdoor kunnen ondernemingen actief zijn in "zones met zwak bestuur" waar lokale gemeenschappen bijzonder kwetsbaar zijn voor negatieve gevolgen van particuliere gewapende groeperingen en veiligheidstroepen, zoals onvrijwillige verplaatsingen en schendingen van mensenrechten. Het OESO-instrument voor risicobewustzijn van multinationale ondernemingen in gebieden met een zwak bestuur ("Risk Awareness Tool for Multinational Enterprises in Weak Governance Zones") bevat richtlijnen voor ondernemingen om te voorkomen dat dergelijke negatieve effecten worden veroorzaakt of bevorderd.

Een belangrijk aspect van de wijze waarop bedrijven de rechten van bijvoorbeeld de plaatselijke bevolking kunnen beschermen, is de toepassing van het FPIC-principe (Free, Prior and Informed Consent, ofwel vrije, voorafgaande en geïnformeerde instemming). In wezen betekent dit dat alle relevante belanghebbenden op betekenisvolle wijze worden betrokken bij de ontwikkelingsfase van een project (bijvoorbeeld de ontwikkeling van pijpleidingen of locaties) om een oplossing te creëren waarmee de mensenrechten worden nageleefd en waarmee de belanghebbenden instemmen. De OESO heeft een specifieke gids ontwikkeld voor het beheer van belanghebbenden in de winningssector (guide for stakeholder management in the extractive sector) als essentieel onderdeel van het due diligence-proces. Het is daarom belangrijk dat oliemaatschappijen uitgebreide beoordelingen van de gevolgen voor milieu en mensenrechten uitvoeren en gedurende het hele proces betekenisvol samenwerken met relevante belanghebbenden, vooral met kwetsbare groepen zoals inheemse volkeren.

Volgens een EU guide for the oil and gas sector (EU-gids voor de olie- en gasector), zijn verantwoordelijke olie- en gasmaatschappijen de afgelopen jaren steeds actiever geworden in het begrijpen en aanpakken van het scala aan effecten op mensenrechten, milieu en corruptie in hun activiteiten, producten en diensten. De sector speelt een belangrijke rol bij de ondersteuning van ontwikkeling door het genereren van aanzienlijke inkomsten. De wereldwijde brancheorganisatie Ipieca heeft verschillende instrumenten ontwikkeld om haar leden te helpen om te gaan met mensenrechten in hun activiteiten. Bovendien hebben veel oliemaatschappijen zich aangesloten bij het Extractive Industries Transparency Initiative en de Voluntary Principles on Security and Human Rights.

Nigeria is de 15e olieproducent ter wereld, met een dagelijkse productie van 1,6 miljoen vaten. De regering van Nigeria heeft veel wetten en instellingen om de winningssector te reguleren. Er is een staatsoliebedrijf dat partner is in joint ventures met andere oliemaatschappijen. Nigeria staat bekend om de sterke vervuiling door olie, waardoor uitgestrekte gebieden onveilig en ongeschikt zijn voor mensen, flora en fauna. Nigeria heeft ook een geschiedenis die gekenmerkt wordt door interne conflicten en militaire interventies in verband met de oliesector. Het land stond op de 154e plaats van in totaal 180 landen op de Corruption Perception Index van Transparency International in 2021 en op de 16e plaats van de in totaal 179 landen op de Fragile States Index van het Fund for Peace in 2022.

Een van de belangrijkste oliemaatschappijen die in Nigeria actief zijn, is Shell. Sinds 1956 wint de onderneming olie in verschillende gebieden. SPDC, de dochteronderneming van Shell, is de exploitant in het gebied. Uit veel rapporten, studies en rechtszaken blijkt dat deze activiteiten vervuiling, corruptie en conflicten met en tussen gemeenschappen hebben veroorzaakt, daartoe hebben bijgedragen en daarbij verband houden met land- en eigendomsrechten. Samen met andere internationale oliemaatschappijen heeft Shell het afgelopen decennium activiteiten in Nigeria afgestoten, terwijl nationale oliemaatschappijen actiever zijn geworden.

Het NCP wijst in dit verband voorts op een recente rechtszaak in Nederland waarin het Gerechtshof Den Haag oordeelde dat Shell Nigeria verantwoordelijk was de betwiste olie lekkages

en dat Royal Dutch Shell haar zorgplicht ten aanzien van de eisers, lokale Nigeriaanse boeren uit de buurt van pijpleidingen waar de olie lekkages hadden plaatsgevonden, had geschonden. Kijk [hier](#) voor het nieuwsartikel en [hier](#) voor de uitspraak.

In het licht van de bovengenoemde algemene context van de olie- en gassector, met name in Nigeria, beschouwt het NCP deze sector als een sector met een hoog risico. Overeenkomstig de richtlijnen en de Due Diligence Handreiking van de OESO mag van ondernemingen die in dergelijke risicosectoren en -gebieden actief zijn, worden verwacht dat zij een verhoogde due diligence en betrokkenheid van belanghebbenden betrachten om reële of potentiële negatieve effecten via hun activiteiten en zakelijke relaties op te sporen, te voorkomen en te beperken.

Bevindingen met betrekking tot dit specifieke geval

Het NCP merkt op dat het niet heeft vastgesteld of er al dan niet een parallel leiderschap door de onderneming is ingesteld, en/of de olieverontreiniging naar behoren is verholpen, en/of er geweld is gebruikt, etc. Hoewel door beide partijen documentatie is verstrekt en een lokale deskundigenorganisatie is geraadpleegd, kon het NCP de plaatselijke omstandigheden en feiten ter plaatse niet onderzoeken en definitieve conclusies trekken met betrekking tot deze beweringen.

Daarom heeft het NCP onderzocht of de onderneming al dan niet heeft aangetoond dat zij in overeenstemming met de richtlijnen heeft gehandeld met betrekking tot de aan de orde gestelde kwesties. Aangezien de melding betrekking had op een veelvoud van vermeende schendingen, richtte het NCP haar onderzoek op de meest relevante en overkoepelende kwesties.

In het licht van deze aanpak stelde het NCP aanvullende vragen aan de onderneming om informatie te verzamelen over het al dan niet naleven van de richtlijnen met betrekking tot de in het specifieke geval aan de orde gestelde kwesties. De onderneming heeft deze vragen niet op betekenisvolle wijze beantwoord.

Het NCP wenst te vermelden dat beide partijen in de onderzoeksfase melding maakten van activiteiten in verband met het storten van giftig afval. De melder stelde, onderbouwd met foto's van verontreinigde grond, dat er door de onderneming giftig afval werd gedumpt dat het milieu aantastte, terwijl de onderneming meldde dat zij van de melder een klacht had ontvangen dat zij giftig afval zou hebben gedumpt. Volgens de onderneming heeft het gezamenlijke beoordelingsteam (bestaande uit plaatselijke regelgevers, SPDC en vertegenwoordigers van de gemeenschap) vastgesteld dat de klager niet de rechtmatige vertegenwoordiger van de Aminigboko-gemeenschap was en dat er geen bewijs is gevonden van illegale storting van giftig afval.

Bevindingen over de kwesties die te maken hebben met Algemene beginselen (hoofdstuk II):

Volgens paragrafen 1, 3 en 7 van het hoofdstuk "Algemene beginselen" wordt van een MNO verwacht dat zij bijdraagt aan de economische, ecologische en sociale vooruitgang in de landen waar zij actief is, samenwerkt met de plaatselijke gemeenschappen en een relatie van wederzijds vertrouwen bevordert. In het licht van de melding hebben deze paragrafen onder meer betrekking op de beweringen over het instellen van een parallelle leiding en het reageren op klachten en verzoeken van de Aminigboko-gemeenschap betreffende herstelmaatregelen.

Op basis van de gedetailleerde informatie van de melder en het ontbreken van een betekenisvolle reactie van de onderneming op vragen met betrekking tot deze paragrafen, oordeelt het NCP dat de onderneming niet heeft aangetoond dat zij in overeenstemming met de richtlijnen heeft gehandeld en derhalve kan het NCP niet vaststellen dat de onderneming de paragrafen 1, 3 en 7 van het hoofdstuk Algemene beginselen heeft nageleefd.

Bevindingen over de kwesties die te maken hebben met Informatieverstrekking (hoofdstuk III) en Milieu (hoofdstuk VI):

In overeenstemming met paragrafen 1,2 en 4 van het hoofdstuk Informatieverstrekking wordt van MNO's verwacht dat zij tijdige en accurate informatie verstrekken over alle relevante aspecten van hun activiteiten en over kwesties die betrekking hebben op werknemers en belanghebbenden. Zij behoren ook hoge kwaliteitsnormen te hanteren voor niet-financiële informatieverstrekking, waaronder rapportage op milieugebied of sociaal gebied voor zover die bestaan. Overeenkomstig de paragrafen 2a, 2b, 3 en 5 van het hoofdstuk Milieu wordt van MNO's verwacht dat zij het publiek en de werknemers tijdig de adequate en meetbare informatie verstrekken over de potentiële milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten, dat zij tijdig en op adequate wijze in contact te treden, en overleg te plegen met de gemeenschappen die rechtstreeks de gevolgen ondervinden, en dat zij een milieueffectbeoordeling maken wanneer deze activiteiten belangrijke gevolgen kunnen hebben. Van MNO's wordt tevens verwacht dat zij rampenplannen gereed hebben om ernstige schade voor het milieu en de gezondheid die kan voortvloeien uit hun activiteiten te voorkomen, te beperken en te beheersen. In het licht van de melding hebben deze paragrafen betrekking op beweringen betreffende, onder meer, het niet openbaar maken van de milieueffectbeoordeling (MEB), het niet communiceren of raadplegen van de gemeenschap over mogelijke gevolgen voor de gezondheid, de veiligheid en het milieu, zoals de toestand van het grondwater, en het niet beperken van de olieverontreiniging in 2010 door bijvoorbeeld de verstrekking van aangevoerd drinkwater. Opmerking: Ten tijde van de olieverontreiniging was de vorige (2000) versie van de richtlijnen van toepassing en waren de bovengenoemde verwachtingen ook in die versie opgenomen. De relevante paragrafen in de vorige versie zijn ook 2a, 2b, 3 en 5.

Op de website van de onderneming heeft het NCP de MEB gevonden die in december 2018 bij de regering van Nigeria is ingediend, maar het heeft geen informatie gevonden waaruit blijkt dat deze tijdig openbaar is gemaakt of wanneer deze op de website is gepubliceerd.

Gezien de gedetailleerde informatie van de melder en het ontbreken van een betekenisvolle reactie van de onderneming op vragen met betrekking tot deze paragrafen, die het delen van de MEB had kunnen omvatten, oordeelt het NCP dat de onderneming niet heeft aangetoond dat zij in overeenstemming met de richtlijnen heeft gehandeld en derhalve kan het NCP niet vaststellen dat de onderneming de paragrafen 1, 2 en 4 van het hoofdstuk Informatieverstrekking en paragrafen 2a, 2b, 3 en van het hoofdstuk Milieu heeft nageleefd.

Bevindingen over de kwesties die te maken hebben met Mensenrechten (hoofdstuk IV):

Overeenkomstige paragrafen 1-3 van het hoofdstuk Mensenrechten wordt van MNO's verwacht dat zij de mensenrechten respecteren, in het kader van hun eigen activiteiten, het veroorzaken van of het bijdragen aan ongunstige effecten op mensenrechten voorkomen en zulke effecten aanpakken wanneer zij zich voordoen, en manieren zoeken om ongunstige effecten op mensenrechten te voorkomen of te verminderen wanneer deze effecten direct verbonden zijn aan hun bedrijfsactiviteiten. Deze punten hebben betrekking op de vermeende schendingen betreffende het zwaarbewapend binnendringen, het gebruik van geweld door een door de SPDC aangestelde veiligheidsfunctionaris en het ontbreken van compensatie voor de verwerving en het gebruik van land dat toebehoort aan de families van de Aminigboko-gemeenschap.

Op basis van de gedetailleerde informatie van de melder en het ontbreken van een betekenisvolle reactie van de onderneming op vragen met betrekking tot deze paragrafen, oordeelt het NCP dat de onderneming niet heeft aangetoond dat zij in overeenstemming met de richtlijnen heeft gehandeld en derhalve kan het NCP niet vaststellen dat de onderneming de paragrafen 1-3 van het hoofdstuk Mensenrechten heeft nageleefd.

Bevindingen over de kwesties die te maken hebben met Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen (hoofdstuk V):

Overeenkomstig paragraaf 5 van het hoofdstuk Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen wordt van MNO's verwacht dat zij in hun activiteiten zoveel mogelijk plaatselijk personeel tewerk te stellen en opleiden teneinde het niveau van kennis en vaardigheden te verbeteren. In het licht van de melding heeft deze paragraaf betrekking op vermeende schendingen betreffende de weigering van SPDC om werknemers in dienst te nemen en op te leiden en aannemers in dienst te nemen die tot de Aminigboko-gemeenschap behoren.

Gezien de gedetailleerde informatie van de melder en het ontbreken van een betekenisvolle reactie van de onderneming op vragen met betrekking tot deze paragrafen, oordeelt het NCP dat de onderneming niet heeft aangetoond dat zij in overeenstemming met de richtlijnen heeft gehandeld en derhalve kan het NCP niet vaststellen dat de onderneming paragraaf 5 van het hoofdstuk Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen heeft nageleefd.

Medewerking in de NCP-procedure en gerelateerde verantwoordelijkheden, hoofdstuk II Algemene beginselen

Afgezien van de bevindingen over de aan de orde gestelde kwesties wil het NCP de volgende opmerkingen maken over de medewerking van de onderneming aan de NCP-procedure.

Zoals vermeld in punt 5 Reacties van Partijen op het aanbod van goede diensten, heeft de onderneming het aanbod van de goede diensten van het NCP geweigerd om een dialoog te faciliteren die de partijen zou helpen de kwesties op te lossen door middel van niet-contentieuze middelen zoals verzoening of bemiddeling. Als reden voor het niet aanvaarden van de goede diensten voerde de onderneming aan dat zij niet over het mandaat van de SPDC joint venture (waarin zij 30% bezit) beschikt om deel te nemen aan een bemiddelingsprocedure met het NCP. Vervolgens heeft de onderneming ervoor gekozen om op niet betekenisvolle wijze te antwoorden op de vragen die het NCP in de onderzoeksfase heeft gesteld over de naleving van de richtlijnen door de onderneming in dit specifieke geval.

Het NCP vestigt de aandacht op de volgende verwachtingen in het kader van de richtlijnen.

Ten eerste wordt van de ondernemingen verwacht dat zij op identificatie van risico's gebaseerde due diligence uitvoeren overeenkomstig hoofdstuk II Algemene beginselen voor bedrijfsbeleid, paragraaf A.10: *“Op identificatie van risico's gebaseerde due diligence uit te voeren, bijvoorbeeld door dit in hun managementsystemen voor bedrijfsrisico's op te nemen, om daadwerkelijke en potentiële ongunstige effecten zoals beschreven in paragraaf 11 en 12 te identificeren, te voorkomen en te verminderen, en rekenschap te geven over hoe zij deze effecten aanpakken. De aard en reikwijdte van due diligence hangen af van de omstandigheden van een specifieke situatie.”* Als onderdeel van die due diligence wordt van ondernemingen verwacht dat zij meewerken aan legitieme klachtenmechanismen zoals het NCP. In de OESO Due Diligence Handreiking voor maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt uitgelegd dat due diligence zes stappen bevat: Stap zes luidt als volgt *“Zorg voor herstelmaatregelen of werk hieraan mee wanneer dit van toepassing is”* De verdere uitwerking hiervan in punt 6.2 luidt: *“Zorg voor legitieme herstelmechanismen of werk hieraan mee wanneer dit van toepassing is, zodat getroffen stakeholders en rechthebbenden deze kunnen inschakelen om klachten in te dienen en voor te leggen aan de onderneming. Dit kan vooral nuttig zijn in situaties waarin partijen het niet eens zijn over de vraag of de onderneming de negatieve gevolgen heeft veroorzaakt of eraan heeft bijgedragen of het niet eens zijn over de aard en reikwijdte van de remedie.”* Dit punt wordt gevolgd door een nadrukkelijke verwijzing naar medewerking met het NCP: *“Werk welwillend mee aan*

gerechtelijke en buitengerechtelijke mechanismen. Verleen bijv. medewerking als een specifiek geval wordt voorgelegd aan een NCP of werk mee aan initiatieven die andere vormen van geschillenbeslechting bieden voor de gedragingen van de onderneming.”

Zoals hierboven vermeld, heeft het NCP niet kunnen vaststellen in welke mate de vermeende negatieve gevolgen zich hebben voorgedaan. Het due diligenceproces is echter gebaseerd op identificatie van risico's en er moet ook zorgvuldigheid worden betracht om te voorkomen dat zich daadwerkelijk negatieve gevolgen voordoen. Daarom is in dit specifieke geval de verwachting van toepassing dat wordt samengewerkt met legitieme herstelmechanismen waar getroffen belanghebbenden en rechthebbenden klachten kunnen indienen en kunnen trachten deze bij de onderneming te laten behandelen (hetgeen deel uitmaakt van stap 6 van het due diligence-proces).

Ten tweede wordt de reikwijdte van de verantwoordelijkheid om te voorzien in of mee te werken aan herstel bepaald door de vraag of de onderneming het mogelijke negatieve gevolg heeft veroorzaakt, ertoe heeft bijgedragen of er rechtstreeks verband mee houdt. Als de onderneming een negatief gevolg heeft veroorzaakt of eraan heeft bijgedragen, dient de onderneming *“deze aan [te pakken] door herstel te bieden of aan herstel mee te werken.”* Betreffende de verwachte medewerking met een herstelmechanisme, indien een onderneming rechtstreeks verbonden is met het gevolg, *“kan zij toch een rol vervullen bij het herstel, zonder daar zelf maatregelen voor te hoeven treffen. Een onderneming kan bijvoorbeeld waar mogelijk haar invloed aanwenden bij haar zakelijke relatie om deze te dwingen mee te werken aan herstel. De onderneming kan informatie verschaffen die bijdraagt aan het onderzoek of de dialoog, wanneer dit relevant is.* (Due Diligence Handreiking OESO, pagina 67)

In dit specifieke geval zijn twee entiteiten van de onderneming betrokken: SPDC en Shell HQ. SPDC maakt deel uit van de joint venture (JV) die de gevolgen zou veroorzaken; als exploitant van de JV voert zij daadwerkelijk de activiteiten op locatie uit. Shell HQ is betrokken via haar volledige dochteronderneming SPDC, met een belang van 30% in de JV. Shell HQ is ook de entiteit waarin de entiteit Shell International BV is ondergebracht, die het wereldwijde beleid voor de concernonderdelen vaststelt en waaraan zij rapporteren over beleidsuitvoering. Daarnaast houdt Shell International BV toezicht op de activiteiten van SPDC. De Richtlijnen zijn gericht aan alle entiteiten binnen een MNO, zowel moederbedrijven als lokale bedrijven; van hen wordt verwacht dat zij samenwerken en elkaar bijstaan om de naleving van de Richtlijnen te faciliteren (hoofdstuk I, punt 4). Dit houdt in dat elke entiteit binnen een concern de verantwoordelijkheid draagt om actie te ondernemen om de Richtlijnen na te leven. Daarom geldt voor beide entiteiten dezelfde verwachting, namelijk dat zij ten minste meewerken met het NCP-proces om te voorzien in of mee te werken aan herstel, d.w.z. de goede diensten aanvaarden en betekenisvol reageren op vragen.

De Due Diligence Handreiking zegt verder dat *“De mate van invloed van een onderneming op de zakelijke relatie die negatieve gevolgen veroorzaakt is een uitgangspunt om te bepalen wat zij kan doen om de relatie te bewegen tot maatregelen, maar ondernemingen hebben zelf de verantwoordelijkheid om due diligence toe te passen en om effectief alle invloed uit te oefenen die zij hebben.”*

Met betrekking tot de door de onderneming opgegeven reden dat zij geen mandaat van de SPDC JV heeft, had zij, in aansluiting op de bovenstaande punten, haar invloed moeten uitoefenen op de andere partners van de JV om ervoor te zorgen dat zij zouden deelnemen aan de NCP-procedure. Dit is ook uitgelegd aan Shell International BV tijdens de algemene kennismakingsvergadering van 11 maart 2020.

Hoewel de onderneming gedurende de procedure een zekere coöperatieve houding heeft aangenomen door enkele basisgegevens te verstrekken, is het NCP van oordeel dat, gezien het gebrek aan informatie met betrekking tot de mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de SPDC

JV, het niet aanvaarden van de goede diensten en het ontbreken van een betekenisvolle reactie op de vragen die het NCP in de onderzoeksfase heeft gesteld, de onderneming niet heeft gehandeld zoals van haar mocht worden verwacht in het kader van stap zes van het due diligence-proces, zoals beschreven in de OESO Due Diligence Handreiking voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, d.w.z. *"Zorg voor legitieme herstelmechanismen of werk hieraan mee wanneer dit van toepassing is, zodat getroffen stakeholders en rechthebbenden deze kunnen inschakelen om klachten in te dienen en voor te leggen aan de onderneming."* op basis van hoofdstuk II, Algemene beginselen, punten A.10 en A.12 van de richtlijnen.

Voorts hangt, zoals in punt 21 van de toelichting op de Procedurele aanwijzingen voor de NCP's wordt uiteengezet, de doelmatigheid van de procedure voor specifieke gevallen af van de goede trouw van alle partijen die betrokken zijn in de procedure. Gedrag te goeder trouw betekent hier dat men tijdig reageert en oprecht deelneemt aan de procedures met het oog op het vinden van een oplossing voor de gemelde problemen in overeenstemming met de Richtlijnen. Het gebrek aan medewerking in de NCP-procedures door de onderneming betekent derhalve dat zij niet heeft gehandeld zoals van haar kon worden verwacht op grond van punt 21 van de toelichting op de Procedurele aanwijzingen.

7. Aanbevelingen

Om de naleving van de Richtlijnen te bevorderen, geeft het NCP de volgende aanbevelingen aan de onderneming:

Met betrekking tot de kwesties die in het specifieke geval aan de orde zijn gesteld, beveelt het NCP aan:

- a) haar gedrag in overeenstemming te brengen met de Richtlijnen zoals uitgelegd in het deel "Onderzoeken en conclusies" betreffende alle kwesties die in het specifieke geval aan de orde zijn gesteld en waarbij de huidige praktijken nog niet volledig in overeenstemming zijn.

Met betrekking tot de specifieke bevindingen inzake medewerking met legitieme herstelmechanismen en het uitoefenen van invloed op dit gebied, beveelt het NCP aan:

- b) welwillend en meer betekenisvol samen te werken met alle legitieme herstelmechanismen, met inbegrip van niet-gerechtelijke, door de staat opgezette mechanismen zoals de NCP-procedure, teneinde de kwesties die door de getroffen belanghebbenden en rechthebbenden aan de orde zijn gesteld, aan te pakken en op te lossen. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 6.2);
- c) in de ruimst mogelijke mate haar invloed op de SPDC JV-partners uit te oefenen, om mee te werken aan herstelmechanismen die getroffen belanghebbenden en rechthebbenden kunnen inschakelen om klachten in te dienen en voor te leggen aan de onderneming. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 6.2);
- d) ingeval de invloed van de ondernemingen in de ruimst mogelijke mate is uitgeoefend zonder dat de verwachte gedragswijziging van de JV heeft plaatsgevonden, beveelt het NCP de onderneming aan na te gaan hoe meer invloed bij de SPDC JV-partners kan worden verworven, bijvoorbeeld via het senior management en via commerciële prikkels. Werk waar mogelijk samen met andere actoren om collectieve invloed op te bouwen en aan te wenden, bijvoorbeeld via samenwerking op brancheniveau (Due Diligence Handreiking, onderdeel 3.2.d);
- e) in het geval van mislukte pogingen om invloed uit te oefenen op haar zakenpartners, beveelt het NCP aan zich terug te trekken uit de SPDC JV om de bijdrage van de

onderneming aan de reële of potentiële negatieve gevolgen te beëindigen en te voorkomen, en daarbij rekening te houden met de aanbevelingen van de richtlijnen inzake verantwoorde terugtrekking. Indien de onderneming besluit een zakelijke relatie voort te zetten, moet zij bereid zijn verantwoording af te leggen over haar inspanningen tot beperking van de risico's en zich bewust zijn van de gevaren voor haar reputatie en de financiële of juridische risico's. (Due Diligence Handreiking, onderdeel 3.2.h, 3.2.i)

Op basis van de algemene context van de olie-industrie, de regionale context waarin de onderneming actief is en de gemeenschappelijke risico's die in het algemeen in de toeleveringsketen zijn vastgesteld, beveelt het NCP de onderneming aan:

- f) Om directer en meer betekenisvol de dialoog aan te gaan met haar belanghebbenden, met inbegrip van de plaatselijke gemeenschappen die rechtstreeks de gevolgen ondervinden van de activiteiten van de onderneming, teneinde een relatie van wederzijds vertrouwen te bevorderen. Deze belanghebbenden moeten in het kader van de projectplanning worden geïnformeerd en geraadpleegd en hun toestemming verlenen voordat besluiten worden genomen over projecten of andere activiteiten die aanzienlijke gevolgen voor hen kunnen hebben. (Hoofdstuk II, paragrafen 3,7 en toelichting 14). Het betrekken van belanghebbenden is een essentieel onderdeel van het due diligenceproces en omvat interactieve processen voor het betrekken van relevante belanghebbenden via, bijvoorbeeld, bijeenkomsten, hoorzittingen of klankbordprocedures.

Het effectief betrekken van belanghebbenden wordt gekenmerkt door hoor en wederhoor en is afhankelijk van de goede trouw van deelnemers van beide kanten. Dit soort betrokkenheid kan vooral behulpzaam zijn in de planning- en besluitvormingsprocessen met betrekking tot projecten of andere activiteiten op het gebied van, bijvoorbeeld, het intensieve gebruik van land of water, hetgeen een significant effect kan hebben op lokale gemeenschappen (Hoofdstuk II, toelichting 7). De Due Diligence Guidance for Meaningful Stakeholder Engagement in the Extractive Sector van de OESO verstrekt in dit verband nadere praktische richtlijnen, waaronder de toepassing van FPIC. Ook Ipieca, de wereldwijde olie- en gasorganisatie voor het bevorderen van milieu- en sociale prestaties in de energietransitie, biedt handleidingen voor het betrekken van belanghebbenden en het opzetten van klachtenmechanismen.

Tot slot benadrukt het NCP de verantwoordelijkheden van elke entiteit binnen het concern. SPDC is verantwoordelijk voor haar eigen handelingen, ongeacht de bedrijfsstructuren, bijvoorbeeld met joint venture-partners. Shell HQ is verantwoordelijk voor de handelingen van elke dochteronderneming in haar concern en heeft de plicht haar invloed uit te oefenen op zowel haar dochterondernemingen als de zakenpartners van de dochterondernemingen.

Het NCP betreurt dat het geen rol heeft kunnen spelen bij het oplossen van de door de melder aan de orde gestelde kwesties. Het betreurt dat de onderneming, ondanks de ontmoeting met de vertegenwoordigers van Shell International in maart 2020, haar goede diensten niet heeft aanvaard en niet op betekenisvolle wijze met het NCP heeft samengewerkt in de procedure.

8. Follow-up

Als belangrijk onderdeel van de niet-gerechtigde rol van het NCP ondersteunt de follow-up van afspraken en aanbevelingen de doeltreffendheid van de procedure voor het specifieke geval. Een follow-up kan met name de doeltreffendheid van de Richtlijnen bevorderen door de partijen aan te moedigen betrokken te blijven bij de kwesties en de ondernemingen aan te moedigen de overeenkomstige Richtlijnen vastgestelde aanbevelingen en afspraken uit te voeren.

Het NCP zal één jaar na de datum van publicatie van de eindverklaring een follow-up uitvoeren voor

het specifieke geval. Het NCP zal een schriftelijke follow-up met de partijen uitvoeren om de gedane aanbevelingen te evalueren. De resultaten van de follow-upprocedure worden op de website van het NCP gepubliceerd.

Met deze Eindverklaring sluit het NCP de procedure voor het specifieke geval af.

De rol van Nationale Contactpunten (NCP's) is het bevorderen van de toepassing van de OESO-richtlijnen. De Nederlandse Regering heeft een onafhankelijk NCP ingesteld dat verantwoordelijk is voor zijn eigen procedures en besluiten in overeenstemming met de procedurele aanwijzingen in de Richtlijnen. Het Nederlandse NCP bestaat uit vier onafhankelijke leden, die worden bijgestaan door vier adviserende leden vanuit de meest betrokken ministeries. Het NCP Secretariaat is gehuisvest bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is politiek verantwoordelijk voor het functioneren van het Nederlandse NCP. Meer informatie over de

Dit is een uitgave van:

© Het Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen

© Ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061 |
2500 EB Den Haag
[NCP-website](#)

Bijlage

Bepalingen van de richtlijnen waarnaar de melders in het specifieke geval verwijzen en die volgens de melders niet zijn nageleefd door SPDC en Shell HQ:

Begrippen en uitgangspunten (Hoofdstuk I, paragraaf 4)

4. Een nauwkeurige definitie van het begrip multinationale ondernemingen is in het kader van de Richtlijnen niet noodzakelijk. Zulke ondernemingen zijn actief in alle sectoren van de economie. In het algemeen zijn het ondernemingen of andere entiteiten die in meerdere landen gevestigd zijn en zodanig met elkaar verbonden zijn dat ze hun activiteiten op verschillende manieren met elkaar kunnen afstemmen. Hoewel een of meer van deze entiteiten een belangrijke invloed op de activiteiten van de andere kan uitoefenen, kan de mate van autonomie binnen de onderneming van de ene multinational tot de andere sterk variëren. De onderneming kan particulier eigendom, staatseigendom of een mengvorm daarvan zijn. De Richtlijnen zijn bedoeld voor alle onderdelen van multinationale ondernemingen (moedermaatschappij en/of lokale vestigingen). In overeenstemming met de feitelijke verdeling van de verantwoordelijkheden de verschillende bedrijfsonderdelen geacht samen te werken en elkaar te helpen om de inachtneming van de Richtlijnen te bevorderen

Algemene beginselen (Hoofdstuk II, paragrafen A.1, A.2, A.3, A.6, A.7, A.10, A.11, A.12, A.14, A.15),

Ondernemingen dienen volledig rekening te houden met het bestaande beleid in landen waarin ze werkzaam zijn, en dienen de standpunten van andere belanghebbenden in aanmerking te nemen. In dit verband:

A. Behoren zij:

1. Bij te dragen aan de economische, ecologische en sociale vooruitgang teneinde duurzame ontwikkeling te bevorderen.
2. De internationaal erkende mensenrechten van degenen die gevolgen van hun activiteiten ondervinden te respecteren.
3. De opbouw van lokale capaciteit te bevorderen door nauwe samenwerking met de plaatselijke gemeenschap, met inbegrip van bedrijfsbelangen, alsmede door als onderneming activiteiten op de binnenlandse en buitenlandse markten te ontplooiën, in overeenstemming met de vereisten van een gezonde bedrijfsvoering.
6. Goede beginselen voor ondernemingsbestuur te ondersteunen en te handhaven, en een goede praktijk van ondernemingsbestuur te ontwikkelen en toe te passen, ook binnen ondernemingsgroepen.
7. Doelmatige zelfreguleringsmechanismen en beheerssystemen te ontwikkelen en toe te passen die een relatie van wederzijds vertrouwen bevorderen tussen ondernemingen en de samenlevingen waarin zij actief zijn.
10. Op identificatie van risico's gebaseerde due diligence uit te voeren, bijvoorbeeld door dit in hun managementsystemen voor bedrijfsrisico's op te nemen, om daadwerkelijke en potentiële ongunstige effecten zoals beschreven in paragraaf 11 en 12 te identificeren, te voorkomen en te verminderen, en rekenschap te geven over hoe zij deze effecten aanpakken. De aard en reikwijdte van due diligence hangen af van de omstandigheden van een specifieke situatie.
11. Te voorkomen dat zij met hun eigen activiteiten ongunstige effecten op zaken die aan de orde komen in de Richtlijnen veroorzaken of daartoe bijdragen, en zulke effecten aanpakken wanneer zij zich voordoen.
12. Een ongunstig effect trachten te voorkomen of verminderen wanneer zij niet hebben bijgedragen aan dat effect, maar waar dat effect toch direct verbonden is aan hun activiteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie. Dit is niet bedoeld om de verantwoordelijkheid van de entiteit die het ongunstige effect veroorzaakt te verschuiven naar de onderneming waarmee het een zakelijke relatie heeft.

14. In dialoog te treden met relevante belanghebbenden zodat betekenisvolle mogelijkheden geboden kunnen worden om hun inzichten in overweging te nemen in relatie tot het planning- en besluitproces omtrent projecten en andere activiteiten die significante effecten kunnen hebben op lokale gemeenschappen.

15. Zich te onthouden van ongepaste inmenging in politieke aangelegenheden in het gastland.

Informatieverstrekking (Hoofdstuk III, paragrafen 1, 2, 4)

1. Ondernemingen behoren te waarborgen dat tijdige en accurate informatie over alle relevante aspecten van hun activiteiten, structuur, financiële situatie, resultaten, eigendom en toezicht openbaar wordt gemaakt. Deze informatie behoort voor de onderneming in zijn geheel te worden verstrekt alsmede, indien van toepassing, uitgesplitst naar activiteitensector en geografisch gebied. Het informatiebeleid van de onderneming moet zijn afgestemd op de aard, omvang en vestigingsplaats van de onderneming, waarbij rekening wordt gehouden met kosten, vertrouwelijkheid van bedrijfsgegevens en andere overwegingen betreffende de concurrentiepositie.

2. De informatieverstrekking door bedrijven dient zich uit te strekken, maar hoeft niet beperkt te blijven tot relevante informatie over:

a) de financiële resultaten en de bedrijfsresultaten van de onderneming;

b) de ondernemingsdoelstellingen;

c) de belangrijkste aandeelhouders en de verdeling van het stemrecht, inclusief de structuur van een ondernemingsgroep en interne groepsrelaties, evenals toezichtbevorderende mechanismen;

d) het bezoldigingsbeleid voor de leden van de raad van bestuur en de voornaamste bestuurders en informatie over deze leden, waaronder kwalificaties, selectieproces, andere bestuursfuncties in het bedrijfsleven en of elk lid door de raad als onafhankelijk wordt beschouwd;

e) transacties met derden;

f) belangrijke, voorzienbare risicofactoren;

g) kwesties die de werknemers of andere belanghebbenden betreffen;

h) bestuursstructuur en –beleid van de onderneming, en in het bijzonder, de inhoud van een corporate governance code of beleid dienaangaande en het implementatieproces daarvan.

4. Ondernemingen behoren hoge kwaliteitsnormen te hanteren voor hun boekhouding, en voor zowel financiële als niet-financiële informatieverstrekking, waaronder rapportage op milieugebied of sociaal gebied voor zover die bestaan. De normen of het beleid die ten grondslag liggen aan de samenstelling en publicatie van financiële en niet-financiële informatie dienen te worden vermeld. Jaarlijks dient een accountantsonderzoek uitgevoerd te worden door een onafhankelijke, competente en gekwalificeerde accountant zodat de raad van bestuur en de aandeelhouders van externe en objectieve verzekering voorzien kunnen worden dat de financiële verklaringen de financiële positie en prestaties van de onderneming op alle materiële aspecten eerlijk weergeven.

Mensenrechten (Hoofdstuk IV, paragrafen 1, 3, 4)

Staten hebben de plicht mensenrechten te waarborgen. Binnen het kader van internationaal erkende mensenrechten, de internationale verplichtingen inzake mensenrechten van de landen waarin zij opereren evenals relevante nationale wetgeving en normen behoren ondernemingen:

1. Mensenrechten te respecteren, wat betekent dat zij inbreuken op de mensenrechten van derden behoren te voorkomen en ongunstige effecten waarbij zij betrokken zijn behoren aan te pakken.

3. Manieren te zoeken om ongunstige effecten op mensenrechten te voorkomen of te verminderen wanneer deze effecten direct verbonden zijn aan hun bedrijfsactiviteiten, producten of diensten via een zakelijke relatie, zelfs als zij zelf niet bijdragen aan deze effecten.

4. Een beleid te hebben ten aanzien van het waarborgen van respect voor mensenrechten.

Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen (Hoofdstuk V, paragrafen 1e, 5)

Ondernemingen behoren, binnen het kader van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, de heersende gebruiken op het gebied van arbeidsverhoudingen en tewerkstelling en van toepassing zijnde internationale arbeidsnormen:

1. e) Zich in hun activiteiten te laten leiden door het principe van gelijkheid van arbeidskansen en gelijke behandeling, en geen onderscheid tussen hun werknemers te maken op grond van ras, huidskleur, geslacht, godsdienst, politieke overtuiging, nationaliteit, maatschappelijke achtergrond of andere status, tenzij het selecteren van werknemers op hun hoedanigheden past in het kader van een door de overheid vastgesteld beleid dat in het bijzonder gericht is op een grotere gelijkheid van kansen op tewerkstelling of betrekking heeft op de inherente eisen van een functie.

5. In hun activiteiten zoveel mogelijk plaatselijk personeel tewerk te stellen en op te leiden teneinde het niveau van kennis en vaardigheden te verbeteren, zulks in samenwerking met de werknemersvertegenwoordigers en, waar relevant, de desbetreffende autoriteiten.

Milieu (Hoofdstuk VI, paragrafen 2a.b, 3, 5, 6)

Ondernemingen behoren, binnen het kader van de wet- en regelgeving en administratieve gebruiken in de landen waarin zij actief zijn, en met inachtneming van de relevante internationale overeenkomsten, beginselen, doelstellingen en normen, voldoende rekening te houden met de noodzaak het milieu, de volksgezondheid en de veiligheid te beschermen en, in het algemeen hun activiteiten uit te voeren op een manier die bijdraagt aan de bredere doelstelling van duurzame ontwikkeling. In het bijzonder behoren zij

2. Rekening houdend met aspecten als kosten, betrouwbaarheid van bedrijfsgegevens en de bescherming van intellectuele eigendomsrechten:

a) publiek en de werknemers tijdig de nodige, adequate, meetbare en verifieerbare (waar van toepassing) informatie te verstrekken over de potentiële milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten, waartoe ook kan behoren rapportage over de geboekte vooruitgang van hun inspanningen ter verbetering van de milieuprestaties; en

b) tijdig en op adequate wijze in contact te treden, en overleg te plegen met de gemeenschappen die rechtstreeks de gevolgen ondervinden van het milieu-, gezondheids- en veiligheidsbeleid van de onderneming en de uitvoering daarvan.

3. Een beoordeling te maken, en deze in de besluitvoering mee te nemen, van de voorzienbare milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van de processen, goederen en diensten van de onderneming gedurende hun gehele levenscyclus met het streven deze effecten te voorkomen of, indien niet te voorkomen, hen te verminderen. Wanneer voorgenomen activiteiten belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu, gezondheid of veiligheid en een besluit van een bevoegde autoriteit vereisen, dient een deugdelijk en toepasselijk milieueffectenrapport te worden gemaakt

5. Wanneer voorgenomen activiteiten belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu, gezondheid of veiligheid en een besluit van een bevoegde autoriteit vereisen, dient een deugdelijk en toepasselijk milieueffectenrapport te worden gemaakt.

6. Voortdurend te trachten hun milieuprestaties te verbeteren, binnen de eigen bedrijfsvoering en, waar van toepassing, in de toeleveringsketen, activiteiten zoals de volgende aan te moedigen:

a) de toepassing van de technologieën en procedures, in alle onderdelen van de onderneming, die de milieuprestatienormen in het best presterende deel van de onderneming weerspiegelen;

b) de ontwikkeling en levering van producten of diensten die geen overmatige gevolgen voor het milieu hebben, bij het beoogde gebruik geen gevaar opleveren, broeikasgassenuitstoot verminderen, efficiënt zijn in het gebruik van energie en andere natuurlijke grondstoffen, en hergebruikt, gerecycled of veilig verwijderd kunnen worden;

c) het bewust maken van hun klanten van de milieueffecten van het gebruik van de producten en diensten van de onderneming, waaronder door accurate informatie te verschaffen over hun

d) producten (bijvoorbeeld over broeikasgassenuitstoot, biodiversiteit, doelmatigheid van gebruik van hulpbronnen en andere milieukwesties);

e) zoeken naar en evalueren van manieren om de milieuprestaties van de onderneming op de lange termijn te verbeteren, bijvoorbeeld door strategieën te ontwikkelen voor emissiereductie, doelmatig gebruik van hulpbronnen en hergebruik, vervanging of vermindering van het gebruik van giftige stoffen, of strategieën op het gebied van biodiversiteit.

Bestrijding van corruptie, omkopingsverzoeken en afpersing (Hoofdstuk VII, paragrafen 1, 5)

Ondernemingen behoren, direct noch indirect, smeergeld of andere onrechtmatige voordelen aan te bieden, toe te zeggen, te geven of te eisen teneinde opdrachten of andere ongeoorloofde voordelen te verwerven of te behouden. Ondernemingen behoren ook verzoeken tot omkoping en afpersing te weerstaan. In het bijzonder behoren zij

1. Zich ervan te onthouden overheidsfunctionarissen of werknemers van zakenrelaties onverschuldigde geldelijke of andere voordelen aan te bieden, te beloven of te geven. Evenzo behoren ondernemingen geen onverschuldigde geldelijke of andere voordelen te verzoeken, overeen te komen of te accepteren van overheidsfunctionarissen of de werknemers van zakenrelaties. Ze behoren geen gebruik te maken van derden, zoals agenten en tussenpersonen, consultants, vertegenwoordigers, distributeurs, consortia, aannemers en leveranciers en joint venture partners, als middel om onverschuldigde geldelijke of andere voordelen door te sluizen naar overheidsfunctionarissen of naar werknemers van hun zakenrelaties, of naar hun verwanten of zakenrelaties;

5. De transparantie van hun activiteiten in de strijd tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing te verbeteren. Zo kunnen zij zich publiekelijk uitspreken tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing en de beheersystemen en programma's of maatregelen voor interne controle, ethiek en compliance bekend maken die zij toepassen om deze uitspraken waar te maken. Ook dient de onderneming openheid en een dialoog met het publiek na te streven, om bewustwording en samenwerking in de strijd tegen omkoping, verzoeken tot omkoping en afpersing te vergroten;

Consumentenbelangen (Hoofdstuk VIII, paragraaf 7).

In hun relaties met consumenten behoren ondernemingen eerlijke praktijken toe te passen bij de uitoefening van hun activiteiten inzake handel, marketing en reclame en alle redelijke maatregelen te treffen om de veiligheid, kwaliteit en betrouwbaarheid van de goederen en diensten die zij leveren, te waarborgen. In het bijzonder behoren zij:

7. Volledig met de autoriteiten samen te werken om bedrieglijke marketingpraktijken (waaronder misleidende reclame en commerciële fraude) te voorkomen en te bestrijden, en om ernstige bedreigingen van de volksgezondheid of -veiligheid of het milieu, die voortvloeien uit de consumptie of het gebruik van hun producten, te voorkomen of te verminderen.